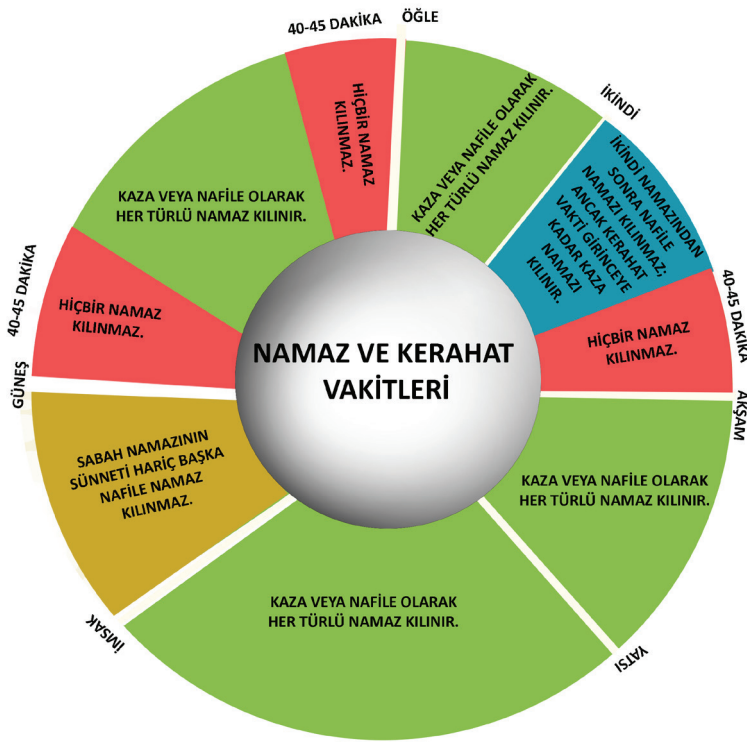

FIKİH OKUMALARI

Günlük beş vakit namazın pek çok hikmeti vardır. İnsan, sabah uyandığında yeni bir hayata kavuşmuş ve karanlıktan aydınlığa çıkmış bir ruh hâli ile güne ve işine başlamaktadır. Bu hayatı insana bahşeden ise onu ve her şeyi yaratan Yüce Allah'tır. İnsan, bu hayat nimetine şükretmeli, günlük işlerinde iyilik ve hayır dilemeli, hayata iyi bir başlangıç yapmalıdır. Onun için dinimiz pek çok hikmetin yanı sıra günü ibadet ile başlatmak maksadıyla Müslümanları sabah namazını kılmakla yükümlü tutmuştur. Dünyaya dalmış olan insanın imdadına günün en yoğun saatlerinde öğle ve ikindi namazları yetişmektedir. Günlük uğraşlar genellikle akşam olunca son bulmaktadır. Akşam namazı ile günün ibadetle bitirilmesi hedeflenmiştir. İnsan sonra istirahat etmek üzere uyku âlemine varacaktır. İşte uyku âlemine varmadan önce, bir günlük hayatı yine bir ibadetle noktlayıp Rabbine sığınmak üzere yatsı namazı kılınır. Böylece, bir günlük zaman diliminde, maddi hayat ile manevi hayat arasındaki denge güzel bir şekilde beş vakit namaz ile kurulmuş olur.

2.1. Namaz Vakitleri

Kur'an'da namaz vakitlerine işaret eden birçok ayet vardır. Her bir namaz vaktinin başlangıç ve sonu açıkça belirtilmemiştir. Yerkürenin şekline göre namaz vakitleri her yerde farklılık arz etmektedir. Namaz vakitlerinin başlangıç ve sonu Peygamberimiz'in uygulamalarından öğrenilmiştir. Peygamberimiz bu vakitleri, kendisine Kâbe'de iki gün imamlık yapan Cebrail (as)'den öğrenmiştir.¹³

1. *Sabah namazının vakti*; ikinci fecrin meydana gelmesiyle, yani tan yerinin ağarmasıyla başlar, güneşin doğmasıyla son bulur. Fecir, sabaha karşı doğu ufku-na yayılmaya başlayan bir aydınlıktan ibarettir. Bununla sabah namazının vakti girmiş olur. Güneşin doğmaya başlamasıyla sabah namazının vakti biter.

2. *Öğle namazının vakti*; güneşin gökyüzünde çıktığı en yüksek noktadan batıya doğru meyletmesiyle başlar. Bu vaktin sonu ile ilgili iki görüş vardır. Ebu Yusuf, İmam Muhammed ve İmam Şâfiî'ye öğle vakti, cisimlerin gölgesi bir misli uzayınca kadar devam eder. Cisimlerin, güneş tepe noktasında iken yere düşen gölgesine fey-i zeval denir. Öğlen namazının son vakti hesap edilirken fey-i zeval dikkate alınmaz. Böylece, fey-i zeval hariç, cisimlerin gölgesi kendilerinin bir misli olunca öğle vakti çıkmış, ikindi vakti girmiş olur. Buna "asr-ı evvel" (birinci ikindi) denir. Ebu Hanîfe'ye göre ise öğle vakti, fey-i zeval dışında, cisimlerin gölgesi iki katına uzayınca kadar devam eder. Buna da "asr-ı sani" (ikinci ikindi) denir. Bu görüş farklılığı dikkate alınarak, öğle namazını her şeyin gölgesi, fey-i zevâl dışında, gölgesi bir misli olana kadar geciktirmemek; ikindi namazını da her şeyin gölgesi, fey-i zevâl dışında, iki misli olmadıkça kılmamak daha iyidir.

¹³ Tirmizi, Salat, 1/149; Ebu Davud, Salat 2/393.